

3. Opatření na ochranu území před extrémními vodními stavy

3.1. Území určená k rozlivům povodní

Území určená k rozlivům povodní jsou ve smyslu §68 zákona č. 254/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon) ty části záplavových území, které může vodoprávní úřad jako preventivní opatření místo jiných opatření na ochranu před povodněmi rozhodnutím vymezit. V rozhodnutí je potom po projednání s dotčenými úřady státní správy omezeno právo užívání pozemků a staveb v tomto území. Za omezení užívání pozemků a staveb náleží jejich vlastníkům náhrada. V případě potřeby může vodoprávní úřad podat ve veřejném zájmu návrh na vyvlastnění dotčených pozemků a staveb, případně může podat stavebnímu úřadu návrh na vyhlášení stavební uzávěry.

Z výše uvedeného vyplývá, že území určené k rozlivům povodní je součástí záplavového území s jakýmsi přísnějším režimem, kde se využívání pozemků a staveb podřizuje provedení povodňových průtoků. V žádném případě však takovéto území nemůže plnit funkci jako opatření na ochranu před povodněmi, pokud se tedy nejedná o natolik významné uvolnění záplavového území, které by přispělo k transformaci povodňové vlny. Nemůže se rovněž jednat např. o boční poldr nebo převod vody, protože takováto zařízení jsou vodními díly ve smyslu § 55 výše uvedeného zákona.

Výkladem této části a tvorbou metodiky na zpracování nejen této kapitoly, ale celé části D přílohy č. 2 vyhlášky č. 142/2005 S., o plánování v oblasti vod, se zabývá VÚV TGM, který ji měl předložit Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu životního prostředí k projednání do 10.10.2006. Podle dostupných informací není koncept metodiky k dispozici.

3.2 Území chráněná před povodněmi

Stejně jako téma předchozí kapitoly, je i zde určitá nejasnost ohledně správného výkladu. Předpokládá se, že jde o území, chráněná před povodněmi hrázemi (tedy jakási potenciální záplavová území) a dále o území chráněná retenčním účinkem vodních nádrží. Obce chráněné před povodněmi jsou uvedeny v tabulce č. 19.

Tab. č. 19 – Území chráněná před povodněmi

Obec	Vodní tok	Způsob ochrany
Bojanov (částečně)	Chrudimka	retenční účinky nádrže Seč
Česká Třebová (částečně)	Třebovka	retenční účinek nádrže Hvězda
Dlouhá Třebová (částečně)	Třebovka	retenční účinek nádrže Hvězda
Dolní Újezd	Desná	ochranné hrázky
Dvakačovice	Novohradka	systém ochranných hrázek v kombinaci s betonovými zídkami
Hamry	Chrudimka	retenční účinky nádrže Hamry
Hlinsko	Chrudimka	retenční účinky nádrže Hamry
Horní Újezd	Desná	ochranné hrázky
Líšnice	Divoká Orlice	retenční účinky nádrže Pastviny
Litice nad Orlicí	Divoká Orlice	ohrázování LB, převýšení 0,5 – 1,2 m
Nekoř	Divoká Orlice	ohrázování PB, převýšení 1,9 m retenční účinky nádrže Pastviny
Opatov	Třebovka	poldry č. 1 a 2 na Třebovce a poldry č. 4 a 5 na Dětrichovském potoce
Pardubice - město	Labe	systém protipovodňových hrází na obou březích Labe

Obec	Vodní tok	Způsob ochrany
Ronov nad Doubravou (částečně)	Doubrava	retenční účinky nádrže Pařížov
Rybník (částečně)	Třebovka	retenční účinek nádrže Hvězda
Třebovice (částečně)	Třebovka	retenční účinek nádrže Hvězda
Úhřetice	Novohradka	systém ochranných hrázek v kombinaci s betonovými zídkami
Úhřetická Lhota	Novohradka	systém ochranných hrázek v kombinaci s betonovými zídkami
Vítanov	Chrudimka	retenční účinky nádrže Hamry
Žamberk	Divoká Orlice	ohrázování PB, převýšení 0,9 m retenční účinky nádrže Pastviny

3.3 Posouzení záměrů na realizaci protipovodňové ochrany vybraných subjektů

Posouzení je provedeno především pro akce, které jsou zařazeny do návrhu II. etapy Programu prevence před povodněmi Ministerstva zemědělství, který je v současné době předložen ke schválení vládě ČR.

Ekonomická analýza by měla být zpracována na základě rizikové analýzy, vycházející ze stupně rizika, kterému je potenciálně ohrožené území vystaveno. Vyčíslení potenciálních povodňových škod je komplikovaným problémem, náročným především a vstupní podklady a data, týkající se nejen topografie území a hydrologie, ale i hodnoty objektů a majetku fyzických i právnických osob v záplavovém území a stupně jejich poškození. Je zřejmé, že v rozsahu této studie nebylo možné provádět podrobná šetření s obstaráváním dat, která jsou navíc v některých případech obtížně získatelná pro svoji citlivost. posouzení je tedy provedeno na základě disponibilních podkladů, kterými jsou

- současná míra ochrany před povodněmi – doba opakování – NS (v letech)
- míra ochrany před povodněmi po realizaci protipovodňového opatření – doba opakování - NR (v letech)
- počet ohrožených / ochráněných obyvatel – O
- průměrná roční škoda před realizací PPO – DS (tis. Kč)
- průměrná roční škoda po realizaci PPO – DP (tis. Kč)
- náklady na realizaci PPO (požadavek na dotaci) –IN - (tis. Kč).

Hodnocení je potom provedeno poměrem nákladů na PPO, vynaložených na jednoho ochráněného obyvatele a poměrem ročních provozních nákladů nákladů na PPO a škod.

Tab. č. 20 – Posouzení záměrů vybraných subjektů

Název akce	NS	NR	O	DS	DP	IN	IN/O	PN/(DS-DP)	Dopady realizace na širší okolí
Brandýs nad Orlicí - rekonstrukce úpravy Tiché Orlice a ohrázování	5	100	256	2 790	470	7 000	27,3	0,045	zkapacitnění koryta Tiché Orlice a jeho ohrázování urychlí odtok povodňových průtoků, s čímž bude nutné počítat i při návrhu protipovodňových opatření v Chocni
Dlouhá Třebová - úprava Třebovky	10	50	1 070	8 490	2 440	148 000	138,3	0,367	úprava koryta Třebovky je předpokládána v celé trati až do Ústí nad Orlicí - Hylváty a zaústění do Tiché Orlice, jejíž úprava je rovněž plánována
Choceň - rekonstrukce úpravy Tiché Orlice a ohrázování	10	100	2 269	7 790	2 330	58 000	25,6	0,159	zkapacitnění koryta Tiché Orlice a jeho ohrázování urychlí odtok povodňových průtoků, s ohledem na území pod městem (široká údolní niva) nelze předpokládat negativní dopady
Lanškroun - záchytné poldry na Ostrovském, Vraním a Zadním potoce	1 - 5	50	2 500			43 000	17,2		záchytné poldry sníží kulminační průtoky při extrémních povodních; žádné negativní dopady nejsou očekávány
Pardubice - ohrázování Labe - městská část Rosice n. L.	20	100	12	220	90	8 500	708,3	0,981	vliv navrhovaného opatření je posouzen matematickým modelem
Polička - soustava poldrů v povodí Bílého potoka a úprava jeho koryta v intravilánu obce	1 - 2	20	1 700	1 500		13 090	7,7	0,131	systém nově navržených poldrů spolu s rekonstrukcí stávajících vodních nádrží sníží kulminaci Q100 z 33,5 na 7,78 m3/s, aniž by ve fázi inestičního záměru byly identifikovány střety zájmů; odtokové poměry při povodních mohou být ovlivněny pouze pozitivně
Svitavy - zajištění průtočnosti koryta Svítavy - III. etapa	50	100	500	2 000		3 000	6,0	0,023	zajištění průtočnosti koryta Svítavy bude navazovat na již provedené úpravy ve městě Svítavy; negativní dopady nejsou předpokládány

Ústí nad Orlicí - rekonstrukce úpravy Tiché Orlice, rekonstrukce jezů a hráze	5	100	2 293	26 260	4 150	96 000	41,9	0,065	rekonstrukce nevyhovující úpravy koryta je nutná s ohledem na zajištění dostatečné kapacity koryta v intravilánu města; rekonstrukcí jezů bude odstraněno nežádoucí vzdouvání hladiny vody při povodňových průtocích
Chrudim - rekonstrukce úpravy koryta Chrudimky, doplnění zemní hrázkou, zídkami a mobilním hrazením včetně návrhu nových objektů - silničního mostu a tří vakových jezů	20	50 - 100	5 000	3 500		199 740	39,9	0,856	soustava protipovodňových opatření příznivě ovlivní odtokové poměry v intravilánu města při zvýšených průtocích, vakové jezy sníží hladinu ve zdržích při povodňových průtocích; výstavbou nového mostu bude odstraněno výrazné vzdouvání hladiny